определяет общественный заказ на выпускника средней, специальной или высшей школы: высококлассного профессионала в своей области, способную к дальнейшему обучению личность, а главное - достойного гражданина, стремящегося к преобразованию общества своей страны.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Клепцова Е. Ю. Психологические условия формирования терпимого отношения педагогов к детям : автореф. дис. канд. психол. наук : 19. 00. 07. / Е. Ю. Клепцова. - Курск, 2001. - 247 с.
2. Петрук В. А. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей у процесі вивчення фундаментальних дисциплін / В. А. Петрук. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. – 292 с.
3. Сисоєва С. О. Сучасні аспекти професійної підготовки вчителя [текст] / С. О. Сисоєва // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 4. – С. 60-62.
4. Тарасенко В., Иваненко Д. Социальная идентификация украинского общества / В. Тарасенко. // Общественная трансформация: концептуализация, тенденции, украинский опыт. – К., 2004. - С. 175.
5. Формирование понятия «мультикультурализм. / Научная электронная библиотека. [Электронный ресурс] / Формирование понятия «мультикультурализм // - Режим доступа: www.monographies.ru/127-4133.
6. Ананьева Е. П. Роль гуманистического прагматизма в развитии принципа толерантности / Е. П. Ананьева // Культура народов Причерноморья. – 2012. - № 225. - С.120-124.
7. Декларация принципов толерантности. Утв. резолюцией 5.61 генеральной конференции ЮНЕСКО от 16 ноября 1995 года. [Электронный ресурс] / Декларация принципов толерантности. // – Режим доступа: www.tolerance.ru › declar.html.
8. Устав Организации Объединенных Наций. [Электронный ресурс] / Устав Организации Объединенных Наций // - Режим доступа: www.un.org/ru/documents/charter/.

Антонов Олег Володимирович, аспірант кафедри філософії та соціології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені. К. Д. Ушинського»

УДК 172.2+172.12+321.01

ВЛАДА – ПОСТМОДЕРНІСТСЬКЕ БАЧЕННЯ

В статті досліджується, як у філософії постмодернізму розглядається проблема співвідношення особистісної свободи, персонального Я зі структурами влади. Вказано, які суперечності вбачають філософи-постмодерністи у відношеннях влади та суспільства і як вони намагаються пояснити ці суперечності.

***Ключові слова**: влада, постмодернізм, деконструкція, гра, ризома, симулякр*

ВЛАСТЬ - ПОСТМОДЕРНИСТСКОЕ ВИДЕНИЕ

В статье исследуется, как в философии постмодернизма рассматривается проблема соотношения личностной свободы, персонального Я со структурами власти. Указано, какие противоречия видят философы-постмодернисты в отношениях власти и общества и как они пытаются объяснить эти противоречия.

***Ключевые слова**: власть, постмодернизм, деконструкция, игра, ризома, симулякр*

THE POWER IN THE POSTMODERN VISION

The article research whereby the problem of correlation between personal freedom of individual "I" and power structures is treated by postmodernism philosophy. Indicate which contradictions the postmodernist philosophers see in the relations between the authorities and society and how they try to explain these contradictions.

Keywords: *power, postmodernism, deconstruction, game (acting), rhizomes, simulacrum*

Мета даної статті – виявити, як у філософії постмодернізму тлумачиться феномен влади і, зокрема, які проблеми вбачає постмодерністська філософія щодо відносин «особистість – суспільство – влада».

Ступінь дослідження проблеми. Дана проблема у вітчизняній науковій літературі спеціально майже не досліджувалась. Хоча існують розвідки щодо філософії постмодернізму взагалі з посиланнями на його знаменитих представників (Ж. Дельоз, Ф. Гваттарі, М. Фуко, Ж. Бодріяр та ін.). У російських дослідженнях наявна кандидатська дисертація Б. Акімова. Певним чином цієї проблеми торкаються окремі підручники чи навчальні посібники з філософії, а також автори «Енциклопедії постмодернізму». Існують також дослідження С. Л. Катаєва, С. Г. Мисика, що безпосередньо стосуються поставленого питання.

Викладення основного матеріалу. Постмодернізм як один з останніх сплесків філософської думки здатен піддавати критиці всі попередні філософські судження, або ж, навпаки, певним чином міксувати їх, адже «все вже сказано».

Однією із значущих рис постмодерністської свідомості є її ставлення до реальності як до певної гри. До того ж в постмодернізмі склалося власне розуміння гри. «Гра, як відкритий для спрямованості рух, вільна від цілепокладання трансформація. Гра процесом зміни, гра варіантами розвитку. Не жорстка спрямованість, обумовлена цілепокладанням, а вільна гра, комбінація можливостей властива соціальним змінам в епоху постмодернізму» [1, с. 114].

Для постмодернізму характерне відчуття вичерпаності самої історії, «проговореності» всіх сенсів, ідей і цінностей. Постмодернізм націлений на несистемність, протидогматичність, варіативність. Він стверджує значення «присутності», несамототожності тексту.

Просторово-часові межі в постмодернізмі стираються, що пов'язане з втратою значущості традиції. Замість неї на перший план виходить «цитування» як гра, як маніпулювання інтертекстуальністю. Авторитет і досвід перетворюються в ніщо, а Світ виступає як щось плюралістичне, що не можливо зводити до жодного об'єднуючого універсального принципу.

Історія вбачається як позбавлена всілякого сенсу і напрямку. «Стріла часу» перетворюється на стрілку компасу, що коливається між полюсами. Час втрачає модуси і виступає як «колишньо-теперішнє», форма втрачає сенс, запановує відкрита антиформа, в історії панує випадок, задуму і закономірності немає місця; ієрархія як принцип структурної організації поступається місцем анархії; на місці творчості постає деконструкція; центрування змінюється розсіюванням; замість поглиблення, традиції, вкоріненості пропонується ризому (специфічна форма хаотичного розвитку) і «перетин поверхонь»; мета підміняється грою, визначеність – невизначеністю.

Тобто, замість цілісного дерева постмодернізм пропонує «ризому» – корневище, що немає чітко вираженого підземного стебла. Це поняття було розроблене Ж. Делезом і Ф. Гваттарі у книзі «Ризома», де воно прямо протиставляється поняттю структури як систематизованому та ієрархічно упорядкованому принципу організації. Зв'язки залишаються, але вони не між речами і явищами, а існують самі по собі, приймаючи будь-які ситуаційні конфігурації. Інше, схоже на ризому поняття, що використовується в постмодерністській культурі – лабіринт. У ньому теж немає центру і периферії, воно не підкоряється лінійній логіці, в ньому нескінченне число входів, виходів, тупиків і коридорів. Відтепер ми живемо в лабіринті з невідомим виходом, про що набагато раніше говорилось, що передбачало абсурдистське мистецтво. Прикладом такого лабіринту може бути Інтернет, де дійсно немає ієрархії, немає земного тяжіння і зумовленої ним вертикалізації відносин.

За формулюванням Дельоза і Гваттарі, на відміну від структури, що визначається як сукупність точок і позицій, бінарних відносин між цими точками і двосторонніх зв’язків між позиціями, ризома складається виключно з ліній членувань, стратифікації, але також і ліній услизання або детериторіалізації, подібно максимальному вимірюванню, слідуючи яким вона видозмінюється, перетворюючи свою природу. Зв’язки залишаються, але вони не між речами і явищами, а існують самі по собі, приймаючи будь-які ситуаційні конфігурації. Згідно номадологічним установкам, ці позначені вектори є принципово відмінними від бінарних векторів «росту деревовидних структур». На думку Дельоза і Гваттарі, не потрібно плутати ці лінії з лініями деревоподібного типу, які являють собою зв'язок між точками і позиціями, що локалізуються. На відміну від дерева ризома не є об'єктом відтворення: ні зовнішнього відтворення, як дерево-корінь, ні внутрішнього, як структура [2, с. 830-831]. «Ризома, як трава, відома під назвою елевзина, росте горизонтально, посилаючи в усі боки повзучі пагони, з яких утворюються нові рослини, що потім випускають власні пагони, і так далі, в

кінцевому підсумку утворюючи перервну поверхню без глибини (і таким чином без суб'єкта, що контролює) або центру» [3, с. 362].

Так, наприклад, М. Фуко, стверджуючи, що світом править особливого роду влада дискурсів, яка немає центру й ядра (молекулярна, розпорошена влада стереотипів, моди, ідеології та ін.), визнавав неможливість боротьби з нею, але все-таки пропонував шляхи виходу з-під її всюдисущого контролю. Для цього французький філософ застосовував археологічний метод, шар за шаром знімаючи опосередковані дискурсами концепти людської сутності як розуму, волі, духу, душі, пробираючись поступово до того, що реальніше душі, духу, свідомості й існує фактично – до тіла, сексуальності, бажань. І тут він покладав на тіло людини свою останню надію – пробитися до реального індивіда. Адже тіло – це саме безпосереднє, інтимне, важкодоступне. Може бути, влада не здатна проникнути хоча б у цю сферу – в сферу фактичності людського буття? Але, виявляється, що і тіло обплетено дискурсивними мережами влади. Сексуальність необхідна для «молекулярної влади», щоб керувати суспільством. Фуко, Дельоз та інші постмодерністи відзначають, що людина детермінована і навіть поневолена владою так званого наукового психоаналізу, збудливого, що множиться і разом з тим оголює сексуальні бажання як найінтимніші сторони людського Я. Констатація цього факту призводить до єдиного, але досить невтішного висновку: вийти з-під контролю влади може лише «вільний шиз» [4].

Бажана деідеологізація обертається ліквідацією власне екзистенціального змісту людини, властивого самому способу бути в світі (тривожитися, зневірятися, дбати, переживати ...). За прогнозами постмодерністів, услід за проголошеною ними «смертю людини» (децентрованість) повинна з'явитися «більш реалістична модель людського», модель без центру в Я, модель настільки «реалістична», наскільки реальне тіло, тілесні характеристики і відчуття, які можна було б описати так: «насолоджуватися, страждати, вмирати, займатися сексом, сміятися, чхати, тремтіти, плакати, забувати» [5, с. 41].

Уточнимо: насолоджуватися – відчувати лише тілесне задоволення, страждати – відчувати чисто фізичний біль (зубний, головний ...), вмирати – випробовувати передсмертні судороги, забувати – страждати склерозом і т. д. Тут, у цьому своєрідному постмодерністському «розідеологізованому» образі людини немає місця ні справжньому розпачу, ні справжньому щастю. Ось чому постмодерністська людина не може відчувати запаморочливу тривогу, зіштовхуючись із самим собою, своєю свободою, зі своїм Ніщо; не може впадати у відчай, виявляючи абсурдність світу; не може переживати свою смерть ще задовго до фізичного вмирання; ось чому в ній немає глибини. Постмодерністи вважають, що глибина (духовна чи екзистенційна) також тяжіє над людиною, як культура і соціум, тому і її треба подолати. У підсумку своєрідним зразком виявляється «вільний шиз» Дельоза і Гваттарі або Corpus Нансі як плоть, що перебуває сама по собі. Тіло, тілесність як один із проявів фактичності людського існування – це останнє, до чого вдаються постмодерністи, щоб вийти з-під гнітючого дискурсу суб'єктивності [6, с. 267].

Одним із знакових понять постмодернізму є поняття симулякру (від лат. Simulacrum – образ, подоба). По суті, це узагальнення явищ і процесів, пов'язаних з імітацією, підміною речі чимось іншим, схожим на неї, її аналогом, підробкою, копією, бутафорією, контрфактним продуктом, притому що видаються за саму цю річ, за оригінал. Це квазі, псевдо, «ніби-то», коли, зберігаючи зовнішнє існування, речі втрачають свою сутність і служать вираженням чогось іншого. Не випадково, в сучасних мовах так широко поширились звороти «ніби-то, як би»: вино без алкоголю (як би вино), кава без кофеїну (як би кава), секс без партнера (як би любов). Симулякр – це не щось нове, вперше створене, а те, що впроваджується у вже існуюче, і зовнішнім чином відтворюючи його функції, все ж підміняє його субстрат, субстанцію. Наприклад, сучасна людина формально все ж людина, але в ній немає душі, самості, вона функціонер, маріонетка, зомбі, робот.

Влада аналізується в постмодернізмі на мікрорівні, на рівні повсякденності, роблячи спробу осмислення засобів і способів маніпулювання людиною в контексті соціальності. Її аналіз не пов'язаний з соціальними інститутами, державою, персоніфікованим авторитетом. «Влада через і за допомогою мови» – ось проблема, що найбільш цікавить постмодернізм. Тема влади сполучена з екуменічною проблематикою, яка повя'зана з некласичним розумінням свободи, з принципом антиієрархічності та з культурним релятивізмом, спрямованими на подолання кризи моральності й легітимності в сучасному суспільстві [7, с. 203-204]. Таким чином, прагнення до знань або «знання-сила» є частиною культурного несвідомого, частина архетипу – прагнення до влади. Сфера «влада-знання» формує інструменти соціальної комунікації. Панівні ідеології не просто маніпулюють, вони створюють ту реальність, в рамках якої ця маніпуляція стає можливою. Створювані дискурсивні кола

породжують нові дисципліни, нові поведінкові схеми, поняттєвий апарат, через які впроваджується затребувана схема «відносин панування і підпорядкування». Зрештою спроба позиціонування влади щодо знання, навпаки, призводить до політичної ангажованості самого інтелектуала.

Постмодерністські «епопеї» та «оповідання», в яких втілюються знання, передають набір кодів і правил, що визначають соціальні відносини західного типу. «Розповіді» визначають те, що має право говорити і робити в культурі й, оскільки вони самі складають її частини, тим самим стають легітимними. Таким чином, об'єкт критики інтелектуалів – влада – сама по собі виникає лише за допомогою цих самих інтелектуалів [8].

Шизоаналіз наполягає на знищенні кордонів і центрованості громадських систем. Декодування потоків бажань звільняє людину, утверджуючи її унікальність. Протилежний процес пов'язаний з активними спробами оживити старі коди, що веде до зростання репресивності, до появи «неотерриторіальностей». Цей процес призводить у кінцевому підсумку до ретерриторіалізації, яка сполучена з «фашістізацією» соціального життя і з безумством «параної дальності». В «Анти-Едіпі» Дельоз і Гваттарі трактують дійсність як сукупність «бажаючих машин», що утворюють «бажаюче виробництво», здійснюване на молекулярному (частини і механізми бажаючих машин) і молярному рівнях (мир, індивіди, суспільство, класи, держава, наука, мистецтво і т п.). Людина виступає як «бажаюча машина», що поєднує в собі молярний і молекулярний рівні.

Не конкретне знання служить джерелом влади (в нинішню епоху будь-яке зафіксоване знання миттєво старіє і втрачає актуальність в плані потенціалу управління), а саме контроль над рухом інформаційного потоку. Цей контроль передбачає діалектичну єдність двох протилежних сторін. З одного боку – певну відстороненість і незалученість до цього потоку. З іншого боку – можливість у режимі on-line критично аналізувати його, виокремлювати крупиці потрібної та корисної інформації в потоках інформаційних шумів, приймати на основі результатів цього аналізу ефективні рішення і відповідно до них модулювати інформаційний потік, направляючи його в бажане для себе русло і, тим самим, формуючи поведінку мережевих співтовариств, що в ньому мешкають. Одним словом, проблема влади в сучасному світі якщо не повною, то значною мірою зводиться до ефективного менеджменту вхідної та вихідної інформації, до здатності протистояти керуючим (дез?)-інформаційним впливам і самому їх успішно генерувати.

Отже, сучасні спільноти стають, насамперед, спільнотами комунікативними і екстериторіальними: вони існують не у фізичному просторі, а в інформаційному. Звичайно, члени цих спільнот мають конкретну локалізацію у фізичному світі. Але ця локалізація практично не визначає характеру їх зв'язків і взаємодій в просторі інформаційному, який все більш співпадає з простором соціальним. У міру розвитку засобів комунікації інформаційний простір став незалежним від фізичного, у міру розвитку транспорту і відкриття кордонів стала виникати зворотна залежність. Тепер не стільки фізичне положення визначає характер комунікативних зв'язків, скільки характер комунікативних звя’зків легко може підстроювати під себе просторове місцеперебування людини. Екстериторіальні центри сили і влади (в першу чергу, транснаціональні корпорації) перетягують на себе ті функції і прерогативи, які раніше належали територіальним субє’ктам в особі держав. Приналежність до тих або інших субкультур підміняє собою національну самоідентифікацію. Субкультурні спільноти, тусовки, в тій чи іншій мірі замикаються в ізольовані світи, які розділяє такий простір взаємного нерозуміння, яке раніше розділяли віддалені одна від однієї цивілізації. [9, с. 61].

Витворюється нова форма управління суспільством – нетократія (англ. netocracy), коли головною цінністю стають не матеріальні предмети (гроші, нерухомість тощо), а інформація. Повноцінний доступ до вірогідної інформації та маніпуляції з нею забезпечує владу над рештою учасників того чи іншого соціуму (суспільства, країни, держави) [10, с. 20], а вже через це реалізуються інші цінності. Гра процесом зміни, гра варіантами розвитку. Не жорстка спрямованість, обумовлена цілепокладанням, а вільна гра, комбінація можливостей властива соціальним змінам в епоху постмодернізму. Проте гра - не хаос, не анархія. Як і у всілякій грі тут є правила, узгодження між гравцями. Хоча сам результат гри непередбачуваний, але сам хід гри впорядкований. Умовність гри переносить раціональність на інший рівень, додає їй інший характер. Економічні, соціальні відносини теж можуть пояснюватися ігровою методологією. Не писаний закон, народжений раціональністю колишньої епохи, а якісь нові взаємно прийняті умови і правила гри дієвіші в багатьох взаєминах економічних суб'єктів. І те, що ми називаємо «корупцією», насправді є нова реальність економічних відносин, в певному значенні впорядкована і зрозуміла тим, хто в неї занурений [11, с. 41].

Окреслюється певний розрив між традиціоналістською свідомістю і новою реальністю. Нормотворчість формує нові правила, відомі гравцям і незрозумілі решті взагалі. Світ як анархія і хаос

бачиться очима необізнаних. Дії владних гравців нагадують передачу спортивної гри, правила якої для більшості невідомі. Хоча гра супроводжується коментарем, ніхто не розуміє, що діється на полі. Так і соціально-економічна реальність постає як нова для нас гра. Навіть саме розуміння аморальності державних чиновників, корупції чи тіньової економіки стає розмитим, цим іменується те, що є незрозумілим, а значить непідконтрольним нашому розуму в економічних відносинах.

Гра як імітація діяльності формує сучасний владний симулякр. Означування реальності замінює саму реальність. Ж. Бодріяр застосовує приклад «карта – територія» як «модель – реальність»: «Територія більш не передує карті, ані живе довше за неї. Відтепер карта передує території – *прецесія симулякрів* (перехід до стану постмодерну – О. А.), – саме вона породжує територію...» [12, с. 6]. «Сучасні смулякри вдаються до такого самого імперіалізму, коли намагаються сумістити реальне – все реальне – зі своїми моделями симуляції» [12, с. 7]. «Симуляція ставить під сумнів різницю між «*істинним»* і *«хибним»* між *«реальним»* та *«уявним*» [12, с. 8]. Моделі гри, які пропонує влада (немає значення чи то ліва, чи права, чи центристська), вираженні в ідеологічних слоганах, покликані замінити саму реальність. Ідеологія влади замінюється на сценарій влади. Але симуляція не відкриває істини. Тому ідеологія може використовуватись як зручний інструмент впливу. Тому влада «легко погоджується з дискурсами ідеології, адже це дискурси істини – завжди правильні, навіть і особливо, якщо вони революційні та їх можна протиставити смертельним замірам симуляції» [12, с. 43]. Боротьба за історію через етнокультурні міфи постає як боротьба за вузько «тусовочні» інтереси. «Карта», а потім «територія»: об'єкт підганяється під модель, референція відступає на задній план, головне релевантність, яка зумовлюється суто психічними станами аудиторії до сприйняття міфологічних сенсів. Тобто симулякр історії підживлює симулякр політики. Одні й ті ж точки історії наповнюються різними конотатами, що зумовлюють її різні прочитання. Історичні ретромоменти фетишизуються (і на разі не має значення – зліва чи зправа). У симулякрі «ліві дуже добре самі та мимовільно виконують роботу правих... праві також мимовільно виконують роботу лівих...»[12, с. 26-27]. При цьому ведеться гра в примирення суспільства. Існування спільноти (і влади як її уособлення) видається не структурованим, а радше ризоматичним, «як ацентрована, неієрархічна і не означальна система в постійному процесі становлення – це середина без початку або кінця...» [3, с. 362].

Однією з рис сучасної ситуації у владі є симуляція нескінченних «вотергейтів» у тому сенсі позараціональності, як їх характеризує Ж. Бодріяр: «Усе, що просить у нас капітал, – це сприймати його як щось раціональне, *або* боротися з ним в ім'я раціональності, сприймати його як щось моральне, *або* боротися з ним в ім'я моральності, Адже *це та сама річ*, яку *можна прочитати в іншій формі*: раніше намагалися приховувати скандал – сьогодні ж намагаються приховувати, що це не скандал» [12, с. 25]. Згадаймо лиш нескінченні комунікативні шоу різних жанрів та форматів. Вони, до речі, є ефективною формою владного контролю. Контролю не через примушення всупереч бажанням обє'кта управління, а контролю в управлінні самими бажаннями. Соціальні резервації запропоновані на будь-який смак, і кожен зайняв ту, яка його влаштовує, і з якої він не тільки не буде сам вириватися, але і чинитиме опір будь-яким спробам його звідти витягнути. Проте і самі «маніпулятори» зайняли певну нішу в рамках даної системи, яка відповідає їх власним потребам. І в цьому сенсі вони так само опинилися в рамках контролю системи [9, с. 63].

Висновки. Таким чином, теоретики постмодерністської філософії, з одного боку, виходячи з реалій сучасної світової спільноти, прагнуть зосередити свою увагу на проблемі місця людини в сучасному постіндустріальному (інформаційному) суспільстві. І саме тому їх так цікавить питання свободи особистісного Я. З іншого боку, перед теоретиками постмодернізму постає проблема: як співвіднести свободу особистості, уникнути її нівелювання і як тим часом зберегти спільноту та визначити відношення між особистістю, спільнотою та владою.

Звідси і з'являються такі терміни, як «реконструкція», «гра», «ризома», «симулякр», що розглядалися у даній статті. Виходячи із засновку «хто володіє інформацією, той володіє світом», робиться висновок про неможливість однозначного виявлення і визначення такого центру через його ризоматичність. Також влада здатна симулювати діяльність за власними правилами владних гравців, але не зрозумілими і не відомими для більшості спільноти. Можна сказати, що, оскільки все уже сказано, проговорено, завдання влади правильно маніпулювати текстами, вибудовуючи на їхньому підґрунті новий соціальний контекст (утопію після утопії), який би був сприйнятий членами спільноти і надавав би їй відчуття збереження свободи і унікальності власного Я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мисик С. Г. Україна в межах симулякру міжнародної політики / С. Г. Мисик // Актуальні питання зовнішньої політики України : матеріали міжнародної наук.-практич. конф. (Одеса, 13 грудня 2013) / ПНПУ імені К. Д. Ушинського. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2013. – С. 113-116.
2. Можейко М. А. Ризома / М. А. Можейко // Новейший философский словарь / сост. и ред. А. А. Грицанов. – 2-е изд., перераб. и доп. – Минск : Интерпрессервис : Кн. дом, 2001. – С. 829-831.
3. Мерфі Тимоті С. Ризома / Мерфі Тимоті С. // Енциклопедія постмодернізму / за ред. Чарлза Е. Вінквіста та Віктора Е. Тейлора ; пер. з англ. В. Шовкун, наук. ред. пер. О. Шевченко. – К. : Основи, 2003.–С. 361-362.
4. Делез Ж. Капитализм и шизофрения. Анти-Эдип [Электронный ресурс] / Делёз Ж., Гватари Ф. ; отв. ред. С. Я. Левит ; сокращ. пер.-реф. М. К. Рыклина. – М. : [б. и.], 1990. – Режим доступа : http://dironweb.com/klinamen/Capitalisme.pdf.
5. Нанси Ж.-А. Corpus / Ж.-А. Нанси ; сост., вступ. статья Е. Петровской. – М. : Ad Marginem, 1999. – 255 с.
6. Историко-философское введение (от Конфуция до Бодрийяра) / Воронеж. гос. техн. ун-т ; [под ред. Л. Я. Курочкиной и др.]. – Воронеж : ВГТУ, 2008. – 296 с.
7. Философия XX века / Добрынина В. И., Грехнев В. С., Добрынин В. В. и др. ; Центр. ин-т непрерыв. образования об-ва "Знание" России. – М. : ЦИНО об-ва «Знание» России, 1997. – 284 с.
8. Акимов Б. А. Феномен власти в постмодернистских концепциях (социально-философский анализ) : автореф. дис. на соиск. уч. степ. канд. философ. наук : спец. 09.00.11 «Социальная философия» [Электронный ресурс] / Акимов Борис Алексеевич. – Москва, 2004. – 25 с. – Режим доступа : http://cheloveknauka.com/fenomen-vlasti-v-postmodernistskih-kontseptsiyah#ixzz3B1TiepuS
9. Мисик С. Влада у постмодерному вимірі (український симулякр) / Мисик С. // Матеріали IV міжнародної наукової конференції "Революції в Україні XX-XXI ст.: співзвуччя епох" (Одеса, 25 квітня 2008) / ОДУВС. – Одеса : ОДУВС, 2008. – С. 60-63.
10. Бард А. Netократия. Новая правящая элита и жизнь после капитализма / Александр Бард, Ян Зодерквист. – СПб. : Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2004. – 252 с.
11. Катаев, С. Л. Постмодернизм как методология современного обществознания / С. Л. Катаев // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : міжвузів. зб. наук. праць. Вип. 6-7 / Київський нац. ун-т [та ін.] ; ред. В. І. Волович. – Одеса : Астропринт, 2000. – С. 39-42.
12. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція / Жан Бодріяр ; пер. з фр. Володимир Ховхун. – К. : Основи, 2004 – 230 с.

Атаманюк Зоя Николаевна, кандидат философских наук, доцент кафедры философии и социологии Государственного учреждения «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»

УДК 1+93/94+ «715»

АНТРОПОЦЕНТРИЧЕСКИЙ НЕОПЛАТОНИЗМ В ФИЛОСОФИИ ЭПОХИ ВОЗРОЖДЕНИЯ

В статье исследуется антропоцентрическая составляющая гуманистической философии. В эпоху Возрождения было выработано новое философское мировоззрение прежде всего благодаря творчеству целой плеяды выдающихся философов, таких как Марсилио Фичино, Джованни Пико делла Мирандола. Философской основой возрожденческой философии был антропоцентрический неоплатонизм.

Ключевые слова: *неоплатонизм, антропоцентризм, гуманизм, личность*

АНТРОПОЦЕНТРИЧНИЙ НЕОПЛАТОНІЗМ В ФІЛОСОФІЇ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

В статті досліджується антропоцентрична складова гумністичної філософії. В епоху Відродження було вироблене новий філософський світогляд насамперед завдяки творчості цілої плеяди видатних філософів, таких як Марсіліо Фічіно, Джовані Піко дела Мірандола. Філософською основою філософії Відродження був антропоцентричний неоплатонізм.

Ключові слова*: неоплатонізм, антропоцентризм, гуманізм, особистість*

IN NEOPLATONISM ANTHROPOCENTRIC PHILOSOPHY OF THE RENAISSANCE